

українського народу зробити спробу його розчленувати в період становлення України як незалежної держави

Але особливої уваги заслуговує книжка "Прізвиська галицьких лемків у XVII ст." (Львів, 1993). Це цінна наукова праця, над якою автор трудився багато років. Він дослідив близько 300 томів Йосифінської метрики (поземельних кадастрів) 1785—1788 рр., що зберігаються в Центральному історичному архіві України у Львові. Крім аналізу прізвиськ в ній подається також словник 5 тис. прізвиськ, які на той час були поширені на галицькій частині Лемківщини. Результати його дослідження дають незаперечне право стверджувати приналежність лемків до українського народу, їх автохтонність у Західних Карпатах. Сама ж праця світить про І. Красовського як талановитого і вдумливого науковця.

У книжечці "До земляків — за океан" яка з'явилась у Львові після його поїздки до США і Канади, розповідається про шляхи спільної праці лемків за океаном і в Україні.

Заслуговують уваги праці І. Красовського про лемківських митців, зокрема книжечка

"Михайло Оріспик — визначний лемківський різьбяр першої половини XIX ст. (Львів, 1995), альбом "Лемківщина в творчості Василя Малзельяна" (Львів, 1994)

Пощастило Івану Дмитровичу опублікувати і свою дисертаційну працю "Матеріальна культура лемків північних схилів Західних Карпат" (Науковий збірник Музею української культури. — Свидник, 1988; Лемківщина. — Нью-Йорк—Торонто—Сідней—Париж, 1988).

П'ятнадцять років працював Іван Красовський над "Енциклопедичним словником Лемківщини". В нього він уклав більше 1500 статей історії, культури, літератури, мистецтва лемків. Ця праця вже підготовлена до друку.

Іван Дмитрович у праці, і це похвально. Він упорядковує, починаючи з 1994 року, "Лемківські календарі", працює над підготовкою нових видань. Тому бажаємо Івану Дмитровичу ще багато років трудитися на ниві рідного народу, зичимо йому здоров'я і щастя.

Архип ДАНИЛЮК

Львів

ПАВЛО ОХРИМЕНКО

7 грудня 1997 року на 79-му році життя завершив свій земний шлях відомий український фольклорист та літературознавець, доктор філологічних наук, професор, почесний академік АН ВШ України Павло Павлович Охріменко.

Близько 60-ти років плідно працював учений на ниві філологічної науки. За цей час він написав цілий ряд монографій, підручників та посібників, численні статті, які побачили світ не лише в Україні, а й у різних видавництвах та друкованих органах Білорусії, Росії, Молдови та інших країн.

Павло Павлович Охріменко народився 16 липня 1919 року в с. Солониці Лубенського району на Полтавщині в селянській родині. Народнопоетична атмосфера в сім'ї та повсякденному побуті земляків виховувала в ньому любов до слова ще з дитячих літ. Учнем сільської школи починає записувати народні пісні, прислів'я та приказки, пробує сили в художньому перекладі.

Ці зацікавлення, жага знань приводять його на філологічний факультет Київського університету, який закінчує у 1944 році. Брав участь у Великій Вітчизняній війні. Потім працював у педагогічних вузах України (1944—1949), у Кишинівському (1949—1950) та Гомельському (1950—1972)

університетах. З 1972 року він знову повертається до Сумського педінституту, де у повоєнний час розпочав свою наукову та педагогічну діяльність.

Характерною особливістю його дослідницьких пошуків був глибокий, тривкий і постійний інтерес до першоджерел. Тому упродовж усього життя збирав, записував народні пісні, легенди, перекази, прислів'я і приказки, характерні звороти народної мови і т. д.

Так постали, зокрема, збірники білоруського фольклору "Сучасные народные песни и частушки" (1955), "Беларускія народныя прыказкі і прымоўкі" (1956), "Молодежные песни" (1956), "Песни Азербайджанского хора" (1959), "Беларускія казкі, запісанныя ад Пятра Гулевіча" (1965), які вийшли у різних видавництвах Білорусі. Упродовж не одного десятиліття учений записував і досліджував народні легенди за переказами про Солонішську битву (1596). Зібраний матеріал оповнював і звіряв з археологічними та історичними джерелами, лише потім він склав основу його доповіді "Народные предания и легенды о последней битве Наливайко" яку виступив на науковій конференції "Фольклор и историческая действительность" у Махачкалі (1976) та

статті “Уснопоетична творчість про Северина Наливайка” (Народна творчість та етнографія, 1997, № 2—3). Тільки глибоко і усебічно осмисливши зібраний матеріал, Павло Павлович видав брошуру “Остання битва наливайківців і її відгук в усній народній творчості” (1997)

Чільне місце в науковому доробку фольклориста становлять і праці, присвячені питанням теорії та історії народної творчості. Серед них слід назвати статті “До уточнення терміну “сучасна народнопоетична творчість” (Радянське літературознавство, 1972, № 5), “Про співні пісні східних слов’ян” (Народна творчість та етнографія, 1973, № 1), “А. С. Пушкин и украинское народнопоетическое творчество” (Филологические науки, 1976, № 2) та інші.

Павло Охріменко був не лише найавторитетнішим дослідником, а й організатором вивчення українсько-білоруських взаємозв’язків у галузі фольклору, літератури та театру Його монографії “Фольклорно-літературные связи украинского и белорусского народов” (1959), “Летание братерства. Аб беларуска-українських фольклорных, літературных і театральных сувязях” (1973) та інші праці позначені інформативністю, панорамністю та науковою пристрасністю автора у постановці та розв’язанні порушених у них питань і надовго збережуть глибокий інтерес до них широкого кола учених.

У повоєнні роки Павло Павлович зазнавав утисків, несправедливих звинувачень, упередженого ставлення до себе. Тому після проголошення незалежності України він активно взявся за дослідження нових тем, висвітлював проблеми, які досі заборонялися або замовчувалися. Переконливим прикладом того є й уже згадана брошура про Солоницьку битву, статті “Морально-етичні ідеали героїв українських народних дум і пісень про козаків” (Народна творчість та етнографія, 1992, № 3; у співавторстві з О. Охріменко), “Максим Рильський про героїчний епос слов’ян” (Народна творчість та етнографія, 1996, № 1), публікації та виступи на наукових конференціях, присвячених кобзарським традиціям в українському фольклорі. У них автор прагнув розкрити невичерпний духовний потенціал українського народу, його самобутність, винятко-

ве значення традицій народної культури у формуванні національної самосвідомості, отже, й у вихованні національно свідомих громадян незалежної України

Тісно примикає до цих статей цикл публікацій про “Слово о полку Ігоревім” фольклорні та літературні традиції Сумщини. Серед них виділимо насамперед такі, як “Народнопоетична творчість Сумщини про Шевченка” (Зб. “Шевченко і Сумщина” 1899), “Відомин поезії Т. Г. Шевченка в народнопоетичній творчості Сумщини” (там само; у співавторстві з О. Охріменко), “Кобзарські традиції на Сумщині” (Народна творчість та етнографія, 1990, № 3), “Пісні Сумщини” (там само, 1991, № 4), “Кобзарська дума про голодомор” (Голодомор на Сумщині 1932—1933 — Суми, 1993), “Літературні пісні та романи Сумщини” (Слобожанщина, 1993, № 2; у співавторстві з О. Охріменко), “Кобзарський репертуар Євгена Адамцевича” (Народна творчість та етнографія, 1994, № 4), “Використання народних переказів та легенд про події та героїв “Слова о полку Ігоревім” у патріотичному вихованні учнів” (Патріотичне виховання... — Суми, 1992) та ін. Визначальною ідеєю цих праць є думка про те, що Сумщина не є тухловою провінцією, що вона має багаті і давні традиції українського життя, на ґрунті яких і мають відбуватися процеси національного відродження у краї. Поза всяким сумнівом, названі праці добре прислужаться цій благородній справі, якій присвятив усе своє життя учений.

На Україні і в Білорусії Павла Павловича знають як блискучого лектора, талановитого педагога. Читані ним курси фольклору здобули високу оцінку і загальне визнання Його багатогранна і плідна наукова та педагогічна діяльність високо оцінена на сторінках “Энциклопедии литературы и искусства Беларуси” часописів “Народна творчість та етнографія” “Рідна школа” “Дивослово” “Літературна Україна” в інших виданнях ближнього і далекого зарубіжжя.

Свігла пам’ять про Павла Павловича Охріменка назавжди збережеться в серцях тих, хто жив і працював поруч з ним, його друзів, знайомих, вихованців

Олексій ВЕРТІН

м. Суми